

„Soča“ izhaja vsak petek in velja pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 1.40
Pol leta 20
Četvrt leta 1

Pri oznanilih in pravi tako „Soča“ in „Lunčič“ se plačuje za navadno vrsto no vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje árke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici, blizu „treh kron“, na starem trgu; in nanski ulici; v Trstu v tobakarnici: Via della caserma št. 3. in v Ajdovščini pri trgovcu g. Dolencu

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soča“ v Gorici v Hitarjanski tiskarni, naročnina pa opravištvu „Soča“ na Koreniji v Stična - vi hiši št. 10 II nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremoknim se naročnina sniža, ako se oglase pri uredništvu.

Slovenske tiskovine.

Kdor se na Goriškem pravda, le predobro vé, da mu dohajajo pisma od sodnij v tujem, laškem ali nemškem jeziku. Ta sodnijska pisma pa niso vselej samo s peresom izdelana, ampak imajo tu pa tam tudi nekaj tiskanega se ve da tujega berila. Taka pisma imajo posebno in določeno obliko, kakoršna je tožba in začetek, sreda ali konec tožbe. Takim papirjem s posebnim, za vsako potrebo odločenim tiskanim berilom pravimo formulari ali po domače tiskovine, tiskovine za to, ker že imajo na belem nekaj črnega, pa ne pisanega, ampak tiskanega. Takih formularov ali tiskovin so imeli v nemškem in italijanskem jeziku vedno obilo, ali so jih dobili, kedar so jih zahtevali. Slovenskih tiskovin pa nisi vselej dobil, kedar si po njih prašal. Ali pa sploh jih nisi nikdar dobil, bodisi ker jih niso nikdar napravili, bodisi ker niso hoteli uradovati v našem jeziku. Zdaj pa smo vendar nekaj dosegli na to zunanjo stran. Došlo nam je kazalo takih tiskovin, ki jih je tiskala državna tiskarna na Dunaji. Našteli smo jih vseh skup 51. Za kazenske stvari so ti formulari zaznamovani s številkami: 13, 66, 67, 110, 113, 114, 115, 116; — za civilno obravnavanje: št. 1, 2, 10, 13, 25, 29, 31, 85, 89, 40, 52a, 52b, 53aa, 54, 55, 56, 68, 69, 72, 77, 80a, 80b, 81a, 81b, 138, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 154; — za opominjalno postopanje: št. 111, 113; in za bagateljno postopanje: št. 115, 116, 117, 118 in 119.

Kdor hoče torej, da mu n. pr. pokličejo k glavni obravnavi tudi priče, vzamejo formular s št. 13, in takoj je povabilo napravljeno. Z eno besedo, kakoršneje tožba in do kamor je dospela, napolnjuje ta ali oni formular.

Dozdaj so se pritoževali, da slovenskih tiskovin nimajo da torej ne morejo slovenskih sodnijskih pisem izdelovati. Za vsakega posebe celo tožbo izdelovati, pobere res nekaj časa, in ima torej tak izgovor tudi nekaj veljave. Ali tak izgovor se je morda tu pa tam tudi z veseljem izražal, ker Slovenec ni še videl uradov, kjer bi mu z veseljem uradovali v njegovem jeziku. In prej ko ne se bodo odslej tu pa tam kisló držali, ako ne najdejo drugih razlogov, s katerimi bi zavirali izdelovanje slovenskih sodnijskih pisem. Graške više nadsodnije predsednik Waser je znan kot tak, ki ni prijazen slovenski narodnosti. Saj smo že povedali, da je on samo prešlo leto izdal toliko razglasov, da niso celó slovenski odvetniki več vedeli, kakó bi postopali. Na Kranjskem, Štajerskem imajo torej Slovenci hudo stanje pri sodnijah, dasi se jim

vodja pravnega ministerstva dr. Pražak nikakor ne kaže nepravilčen. Predsednik graške nadsodnije je izdal tudi zdaj poseben razglas, v katerem pravi, da slovenskih tiskovin ni mogoče več letos naročiti, ker denar, ki bi se smel porabiti zanje, se je že potrosil za druge potrebe in stvari. Slovencem pod graško nadsodnijo bo treba torej čakati, da jim bodo izdelovali sodnijska pisma v slov. jeziku na slov. tiskovinah, ali pa si bodo morali drugače pomagati. „Sl.N.“ priporoča, naj bi narodnjaki v vsakem okraji zložili primeren znesek, s katerim bi naročili tiskovine in bi takó uničili razglašeno zapreko.

Za tržaško nadsodnijo so tudi odločene iste tiskovine. Ta primorskim Slovencem ni še razglasila take zapreke, in morda ne bo imela povoda za to. Tržaška nadsodnija nam v obče ni delala dozdej še zaprek, kakoršne nahajamo v razglasih in naredbah predsedništva graške nadsodnije. Ali zaradi tega nismo še varni, da bi nam ne našli zadržkov. Tu je pomisliti, da na Primorskem smo v obče bolj mrtvi, in da smo mirno gledali, kakó so nam tuje formulare napolnjevali v tujem jeziku. Terjali nismo, zato tudi takih uporov še doživeti nismo mogli, kakor na Kranjskem ali Štajerskem. Zdaj še le stopimo v dejanske razmere; upajmo, da nam bo na to stran sijalo ugodnije solnce.

Na Goriškem vsaj bi se nam utegnulo vzbuditi trdnje zaupanje. Slišali smo ravno v zadnjih 2 št. „Soča“, da nam hočejo nekateri sodnije brez ovir uradovati v našem jeziku. Slišali smo, da c. k. odred. okr. sodnija goriška ima načelnika, ki rešuje slovenske vloge brez vsakega obojavljanja v našem jeziku. Drug sodnik je iz Cirknega sam lastnoročno pojasnil, da sodnija ajdovska izvršuje vloge v nemškem ali slovenskem jeziku, kakor se ji vlagajo. Dopis tominski v zadnji „Soči“ pripoveduje, da tudi sodnija tominska je že mnogo vlog rešila v našem jeziku. To so vse lepa poročila, oziroma zagotovila, da nas velišijo in preslišijo v domačem jeziku, če se prikažemo sami v domači obleki. Ona poročila ne zagotavljajo, da bodo sodnije same zahtevale slovenščino, če se sami ne pokažemo pred sodnijo kot Slovenci. Sodnije imajo tudi prav; ker one v obče ne svetujejo; one pravijo, da kdor si sam ne zna pomagati, naj si vzame odvetnika pomočnika. Torej sodnije nam ne bodo svetovale, da naj vlagamo tožbe v domačem jeziku; na to stran moramo biti sami pametni, in si moramo sami pomagati. Pojdimo tedaj kakor pravi Slovenci pred sodnije, pa recimo kar naravnost, naj nam izdelajo tožbe na slovenskih tiskovinah v našem jeziku. In ako sami tožbe napravimo, vzemimo slo-

venske tiskovine in izpišimo jih, kakor se spodobi, v slovenskem jeziku. To zahtevamo in delajmo dosledno pri vsaki priliki in za vsako tožbo. Še le po takem postopanju bomo razsodili, v kakli meri je naše stanje ugodno pri sodnijah na Goriškem, in še le potem se pokažemo, da znamo pravice porabiti, kjer so nam dali priliko, da jih porabimo v naš prid. Državna tiskarna je tiskala tiskovine v slovenščini gotovo za Slovence; drugače bi bila izvršila nekaj, česar bi treba ne bilo. V tem samem imamo že poročstvo, da se nam sodnije ne bodo ustavljale za slovenske tožbe in iztožbe.

Ako bi se zdaj ne poprijeli pravic, potem smo za življenje mrtvi, ko bi se toliko kričali pri drugih prilikah, da živimo, in da naj živi slovenski duh. Tu, tu je prilika, da se skažemo prave, možate Slovence v tem, da sami rabimo slovenščino, kjer jo potrebujemo. Dejanja, dejanja nam je potreba.

Dejanja pa moramo terjati od naših svetovalcev, od advokatov, katere postavljamo za svoje namestnike in pomočnike. Napočil je dan, ko nam se je ogibati vseh onih pravdarskih doktorjev, ki bi nam ne hoteli slovenskih vlog izročevati sodnijam. Rojaki predragi! Kedar greste odslej k advokatom, prašajte jih najprej, ali imajo slovenske tiskovine, in ali hočejo oni iste tiskovine v slovenščini dopolnjevati in sodnijam vročevati. Ako jih ni volja, Vaše želje izpolniti, pojdite k drugim advokatom, še najdete ktere, in tako postopajte vsi. Sila kola lomi in priloži s časom, in če hočete že kmalu, tudi do vrat in skoz vrata zdaj ponosnih advokatov. Mož beseda, pa pojdimo, in odločno zahtevajmo, kar nam gre in kar odslej lahko dosežemo, ker so nam to od više strani priborili. Na noge, kmetje, in odslej naj Vam izdelujejo in pošiljajo slovenska pisma. Pokažite se!

Interpelacija dr. Vošnjaka in tovarišev.

do gospoda naučnega ministra barona Conrada.

Po izkazu krške škofije za leto 1882. šteje Koroška 108.992 Slovencev v 117 župnijah s slovenskim cerkvenim jezikom in zraven 20.282 duš v 17 župnijah s pomešanim nemškim in slovenskim cerkvenim jezikom, tedaj za vsem 120.000 Slovencev, kateri združena vso južno Koroško zasedajo.

Koroški deželni šolski svet je z ukazom od 24. julija 1872. št. 1842 ljudske šole na slovenskem Koroškem v tri vrste razdelil:

1. v šole s samo nemškim učnim jezikom, med

je prišel knjaz ter odprl skupštino z besedo. Večkrat šlišalo se je med braujem „živio“. Jutre bo prva redovna seja.

Omenim še, da pri nas državni uradniki in advokati ne morejo biti izvoljeni v skupštino, torej so v skupštini samo kmetje, trgovci in duhovni. Uradniki morejo biti samo kneževi poslanci.

V skupštini ste sedaj samo dve stranki, vladina in zedinjena opozicija, v kateri je do sedaj 53 udov; nekateri poslanci še niso prišli. V opoziciji je največ radikalcev. Skupštinsko poslojje je novozidano in vrlo lepo in okusno narejeno. Poslojje ima dvorano, sobo za ministre, 7 sob za odbore in restavracijo. Na levi strani je galerija za poslušalce, na desni so lože za knjaževó družino, za diplomate in žurnaliste.

Bog je rekel: Naj bode luč! in bila je luč, ali ne pri nas. Po naših ulicah vlada po noči egiptska tema. Svetilnice (lampe) petrolejske žmeré (brlé) po 500 korakov ena od druge. Naši mestni očetje posvetujejo se že 2 leti, kakšna svečava bi bila za mesto najbolja, ali do zaključka še niso prišli. Zalostno je, da prestolno mesto z 32.000 duš nima plinove svečave. (Belgradski očetje bi morali priti v naša mala mesta v šolo. Ur.)

LISTEK.

PISMA IZ SRBIJE.

Piše Ivan M. Bogović
I.

V Belgradu, 22. januarja 1882.

(Narodna skupština. — Svečava). —

Kar smo težko pričakovali, došlo je. Iz vseh krajev Srbije zbirajo se poslanci — zastopniki naroda, da rešavajo dobro in zlo. Morebiti bo zanimalo bralec Vašega lista spoznati se malo bliže s ceremonijami pri sestanku skupštine 19. jan. Ob 8 zjutra je bila slovesna maša v cerkvi sv. Trojice, katero je bral zastopnik metropolit vladika Mojzej. Pri maši bili so do malega vsi poslanci, ministri in knjaz s suito (s spremstvom). Po maši izgovoril je vladika krepko besedo poslancem, ter povdarjal njihove dolžnosti. Potem so se zbrali poslanci v skupštinski dvorani. Dekan Novica blagoslovil je vodo, in ko je to zgotovil, so šli poslanci — kristjanje — vsi redom poljubiti sv. razpelo. Nato so izbrali Jurja Topuzoviča za intermist, predsednika in odbor za pregledanje polnomočij novoizvoljenih poslanikov. V odboru so vsi članovi vladine stranke.

21. jan. bila je druga seja, v kateri se je volilo 6 kandidatov za predsednika in podpredsednika. Izvoljeni so sopet vsi iz vladine stranke; ali opozicija je močna. Pred volitvijo so novoizvoljeni poslanci prisegli. Prisego bral je dekan Novica v popolnem cerkvenem ornatu. Po veri so poslanci: 158 pravoslavni 2 židova in 1 Mohamedanec. Poslednja trojica ni izvoljena nego naimenovana. Vladinih poslancev je vseh ena tretjina. Mohamedanec je se vé da celi čas pokrit. Tisti dan popoldne ob 4 je naznanil predsednik verifikacijskega odbora, da je iz šestorice kandidatov knjaz naimenoval za predsednika Aleksa Popoviča in za podpredsednika Milana Kujundžiča, kar je bilo pozdravljeno z gromovitim živio! Potem je izbral predsednik deputacijo, ki ima oditi k knjazu in ga povabiti, da pride odpret skupštino.

Danes ob 10. predpoludne je poslal predsednik gorju deputacijo k knjazu. Med tem je prišel jeden bataljon z vojno bando v paradni obleki pred skupštino. Vhod je dovoljen samo povabljenim, kateri so imeli vhodne karte. Štabni oficirji, viši uradniki, drž. sovetuaci in ministri, vsi v paradni obleki, postavili so se na vsako stran prestola (trona). Prišli so tudi vsi poslanci stranih (tujih) držav. Tu si mogel videti zlata na njihovi obleki in ordenov za cel koš. Vsi so bili krasno oblečeni, ali poslanik največega bankrotarja v Evropi — turški — je najkrasnejše oblečen. O 1/2 11

katera pak so bile tudi nekatere šole v čisto ali večinoma slovenskih okrajih uvrščene, namreč: Zrelec, Gospa sveta, Sent Martin, Blatni grad, Otmanje, Poreče, Čajče, Velikovec, Podkloster in Rata;

2. v šole s slovenskim učnim jezikom v prvem začetku, a nemščina se mora uže v prvem letu učiti in če mogoče, uže od 2. leta naprej izključljivo učni jezik postati, in

3. v šole s slovenskim učnim jezikom in nemščino kot učnim predmetom.

V poslednjo vrsto pa ni bila nobena šola uvrščena, ampak vse tako zvane slovensko-nemške v drugo vrsto, da si so mnoge občine se izrekle, da sicer oziroma na koristno znače nemškega jezika želé pouk v nemščini, pa samo kakor učni predmet, pouk v šolskih predmetih sploh pa more uspešno biti samo v materinem jeziku.

Koroški deželni šolski svet pak se ni brigal za pritožbe nekaterih občin: Sent Jakobске, v Svecáh, na Jezernu, v Bistrici itl. zaradi zanemarjenja slovenskega materinega jezika v šolah, ter smatra kot jedini cilj ljudske šole na slovenskem Koroškem učenje nemškega jezika.

Učiteljem se o vsakej priliki zabičuje, da se morajo, kar se da, uže v 1. letu pri pouku nemškega jezika posluževati, in deželni šolski svet je z ukazom od 11. aprila 1877, št. 867 dovoljenje petletnih učiteljskih priklad odvisno storil od vspehov, s katerimi se učitelji izkazujejo v nemškem pouku.

Koroški deželni šolski svet je celo učiteljem razposlal neko od njega na svitlo dano knjžico: „Anleitung zur gesprächweisen Einführung slovenischer Kinder in die deutsche Sprache“, v kateri se učiteljem na slovenskem Koroškem ukazuje, da morajo slovenske učence precej po vstopu v šolo začeti nemški poučevati, ter z otroci le nemški govoriti, če prav jih ne razumejo. Posamični učitelji v svojej nemškovalnosti tako daleč gredo, da slovenskim otrokom naravnost prepovedujejo, med seboj slovenski govoriti in da na šolsko tablo zapisujejo stereotipni stavek: „Ti smeš tukaj le nemški govoriti“.

Ker na celovšakam učiteljski slovenščina celo za slovenske kandidate ni obligatna, se tedaj tudi ne izprašuje pri izpiti, nastopajo učitelji svoje službe v slovenskih krajih, ne da bi znali dovolj jezika svojih učencev, nekateri so ga celo popolnem nezmožni. Od 157 učiteljev in učiteljic, nastavljenih na slovenskem Koroškem, 53 ne zna ne besedice slovenske, ostali pa v večini slovenski po največ za silo govoriti, a prav malo med njimi i pravilno pisati.

Vedno huje se prikazujejo slabi nasledki tacega nenaravnega pouka, ker učenci iz šole iztopivši, svojega materinega jezika ne znajo brati niti pisati, nemščine se pa tudi niso toliko naučili, da bi razumeli nemški tiskane knjige. Vsled tega zaostaja občna omika, verski in moralni čut se oslablja gospodarstvo peša in ljudsko blagostanje ginja.

Z ozirom na te žalostne prikazni je 97 katehetov slovenskega Koroškega 11. marca 1878 se s temeljito prošnjo do drželnega šolskega sveta obrnilo, da naj ukazuje učiteljem pri pouku do 5. šolskega leta se posluževati slovenskega učnega jezika, vaditi učence v slovenščini do popolnega znanja materinega jezika in še le od 6. leta naprej nemščino gojiti. Gg. kateheti v svojej vlogi dokazujejo, da jim je nemogoče veronauk uspešno učiti, ker učenci ne znajo brati slovenskega katekizma, nemškega pa ne razumejo. Knezoškofijski ordinarijat je prošnjo gorko podpiral, a deželni šolski svet in učno ministerstvo je ni uslišalo, poslednje z opazko, da so tudi pred letom 1848 vse boljše šole bile nemške, in da naj slovenski duhovniki ne motijo vpeljanega reda.

Glede na navedene nedostatke ljudskega šolstva na slovenskem Koroškem, s katerimi se žali duh in jasna beseda šolskih in državnih zakonov, usojajo si podpisavi vprašati Nj. eksclenco gospoda c. kr. naučnega ministra:

1. Ali je Nj. eksclenci znano, da za 120.000 Slovencev na Koroškem ni ne jedne slovenske ljudske šole in da od 157 na slovenskem Koroškem nastavljenih učiteljskih močij 53 ne zna prav nič slovenski, ostali pa v večini le nepopolno govoriti, a ne pisati?

2. Ali so Nj. eksclenci znani slabi nasledki tega poučevanja, katero zanemarja materin jezik, vsled tega zavira duševni razvoj in gojenje verskouravstvenega čuta ter zadržuje občno blagostanje? in

3. Ali je Nj. eksclenco volja, na to delati, da se ljudske šole tudi na slovenskem Koroškem oddajo svojemu pravemu namenu, označenemu v šolski postavi, in da se za ljudske šole na slovenskem Koroškem le taki učitelji in šolski nadzorniki nastavljajo, kateri znajo slovenski jezik popolnem pravilno govoriti in pisati?

Dopisi.

Čepovan, 26. jan. (Občni zbor i beseda v k. p. čitalnici). Dne 22. jan. se je sešlo 30 soudov k občnemu zboru. Ob 1/2. zv. je društveni predstojnik č. g. B. Gica odprl zborovanje. Mestny upravitelj za-

pisovalca je na njegov stol. g. predsednik poklical zapisovalčevega namestnika gosp. A. Bratuž-a. No, ta je razložil delovanje društva v prešlem letu ter dostavil za društvo lazkavo opombo, da ima za znamenovati ugoden vspeh glede podanih prošenj v pret. letu. Dalje se je rešil račun, i potem je predsednik sejo pretrgal z opazko, da naj se zdajci društveniki pogovoré o volitvi novega odbora. Po kratkem prestanku naznani predsednik, da se je društvenik Ant. Podgornik ogiasil za besedo, katero mu podeli. Govornik pohvali delovanje dosedanega odbora i predlaga stari odbor z vsklikom zopet voliti. Ko se do broklici po dvorani poležejo, vpraša g. predsednik, ali želi kedo, da se voli po listkih. Ker se nihče ne oglasi, konstatira vspeh volitve. Konečno predsednik poda kratek pregled politike v l. 1881. i se spominjae najviše obsodbe uporne politike naših nasprotnikov poziva zbor presvitlemu cesarju zaklicati: slava! Ko se to navdušeno stori, zbor razpusti. Toda dvorana se začne vnovič polniti; ulje i neulje so se drenjali k „besedi“. Le-ta se je vršila po napovedanem sporodu, i v popolno zadovoljnost vseh pričujočih. Zal naj mu be, kedor ni prišel! — Po besedi so se oni, ki se delovali „na odru“, preselili v drugo sobo k skupni večerji. Pa poslušalci se nismo marali ločiti od njih, i prav smo zadeli.

Lepo petje, šaljive i resne napitnice so nas počeno razveseljevale. Da o posamičnih ne govorim, pohvalim samo g. Valentinčiča, učitelja v Batah, ki je v dobro premišljenem govoru pohvalil voditelje društva i napil temu na razcvitanje.

Z vrh Parnasa 1. febr. Moje kljuse Pegaz se

je uže nekaj časa sem, prav jako kiselo in klaverno držalo. Dolgo sem vžibal, kaj bi to pomeniti moglo, a pravega nisem mogel zadeti vendar dozdevalo se mi je, da nekaj nepričakovanega sluti. Zadnje nedeljo 29 p. m., ko me pelje uboga para v Rifenberg k svečanosti enoletnega obstoja tamošnje veteranske podružnice, kaj se nama na potu pripeti! Izza bližnjega hriba kar prileti krokar ter se zaletava zdaj v mene, zdaj v uboga Pegaza, hoče nama kar oči izključvati, ter s svojimi nič kaj prijetnim glasom: kra, kra, „zurück“ na Parnaški vrh veleva. A ni mu veljala, kajti oba sva bila pogumna korenjaka; jaz kot vojak nisem se zbal take male čine letavine, ker sramotno bilo bi to za vojaka; vojak se še smrti ne sme bati, ne enega krokarja! Moj Pegaz je tudi neboječ, on bi se še desetih tacih krokarjev ne ustrašil, da bi se ne vem še kako v vanj zaletavali. Po dolgem boji, ko z nama nič ne odpravi, zleti zopet v hosto.

Dospeviš v Rifenberg obsuje me trop veteranov, kateri mi začnejo tožiti, da je nek krokar (o Bog! zopet tukaj krokar, božji prst nad veteranci!) vse domače veterane tako oplasil, da so se vsi poskrili v svoje brloge.—Taki so vojaci, si mislim, kateri se enega krokarja zbojé, to morajo biti prave mevré, niso vredne v našem taborju biti, le naj bojo v svojih brlogih, ne maramo tacih smetij!

Zdaj pa naj poveam, kako se je izvršila ta slavnost. Prva točka je bila sv. maša, katere se je vdeležilo kach 40 uniformiranih, in nekaj ne uniformiranih veteranov skoro samih tužcev, celo iz Šturij, domačih pa samo 9. Predsednik društva g. vit. Catinelli, predsednik podružnice grof Lanthieri, c. kr. glavarstveni namestnik gosp. Zuech in več odličnjakov častnih članov društva veteranskega. Po sveti maši je bil pohod in defiliranje pred odličnjaki do g. Ličnove gostilne, kder je gosp. predsednik vit. Catinelli pozdravil zbrane veterane v nemškem jeziku; potem klical trikratni „hoch“ na presvetlega cesarja, cesarico in vsa njihovo družino. Oni pozdrav preloženo od g. Keršovana v slovenski jezik, je bil s trikratim živijo sprejet. Potem je bil banket, skupno kosilo v gosp. Ličnovi gostilni. Tu se je napivalo v slovenskem in nemškem jeziku. Prvi je napil v nemškem jeziku gosp. predsednik vitez Catinelli presvitlemu cesarju in cesarici in vsej cesarski družini. Potem je napil v slov. jeziku g. grof Lanthieri predsedniku g. vit. Catinelli-ju. Dalje se je napivalo g. c. k. dvornemu svetovalcu Reebachu in vsem njegovim uradnikom, g. c. k. komisarju Zuechu in dr. G. predsednik vit. Catinelli se je ta dan pokazal blago dušo; obžaloval je, da ne zna slovenskega jezika, pa da vendar Slovence ljubi iz cele svoje duše, kakor druge avstrijske narode; pokazal se je pravega Avstrijana in da ni nikak strankarsk prenapetnež. Točno ob šesti uri zvečer je začel ples, kateri je trajal do belega dne, in mislim, da so bile vse Rifenberške Evice zadovoljne z njim; kajti vže so si zbrusile pete. Pa kaj! saj so bile uže tako plesa potrebne, ker niso baje uže tri leta plesale, in tudi zdaj ne bojo več tako hitro, ako se jih zopet veterani ne usmilijo. Vi si preveč čerun oblak nad Rifenbergom!

Podkrajškogorski.

Politični pregled.

Delegaciji bosti dovolili prej ko ne 10 milijonov za vojne potrebe. Kalnoky je rekel, da

nemir v južnih deželah nima velikega pomena, dokler ostane vstaja samo omejena, in upati je, da se ne razširi čez meje, prvič, ker je dovolj vojske odposlane, da se vstaja zatre, daugič ker sosedne dežele, kakor Srbija in Črnagora ste neutralni, in se ne vtikati v vstajo na škodo Avstriji.

Levičarji so že mislili, da bo Taaffe, najprej pa Dunajevski popustil ministerski sedež zaradi poloma v Parizu. Ali „Laenderbank“ je ostala nepoškodovana, in bo nadalje avstrijskim ljudom delala preglavico. Sicer pa ni bila Taaffejeva vlada odvisna ra/no od sreče ali nesreče Länderbanke. Imenitna je interpelacija Dr. Vošnjaka in tovarišev zaradi šol na slov. Koroškem. Ta interpelacija natenko kaže, kakó se Slovenci na Koroškem germanizujejo. —

Na vrsti je v dež. zboru postava zoper nepoštene dolžnike, nova postava obrtnijska, potem, kakor smo zadnjič rekli, nova šolska postava, katera je krivim liberalcem in judom zopet velik trn v peti.

V gosposki zbornici se razpravlja postava o českem vseučilišči. Senat praške univerze je peticijo skoval, seveda neugodno Čehom. Ali 150 českih doktorjev in potem tudi jurid. profesorjev je pa nasprotno peticijo odposlalo v gosposko zbornico.

Minister dr. Pražak je Tauffererju tudi dobro odgovoril. O vsem tem prinesemo obširneja pojasnila.

„Tribüne“ dobro pravi, da je nesreča za nevedne vstajnike, ako jih drugi Slovani podpirajo z denarjem. Taka pomoč jih samo slepi, da se upirajo in zastonj upirajo Avstriji, ki jih mora ukrotiti zaradi polit. položaja; zlate besede! Naj bi reveže rajši podučevali, Avstrijo pa tudi, da bi tlačencem srečneje pogoje podelila.

Srbski knez je v pozdravu skupščine naglašal dobre razmere kneževine z drugimi državami, posebno tudi z Avstrijo in Rusijo. Našel je potem veliko vrsto del, ki jih bo skupščina razpravljala. Delalo se bo na premembo ustave, uprave pravoslavne cerkve, vredenje agrarnih odnosajev v pridobljeni zemlji, zlasti pa tudi na to, da bi se osnovala narodna banka. — Skupščina je te dni razpravljala adresu, katere so se mnogi poslanci branili.

Knez Milan zaupa popolnem sedanjí vladi, in je ostro grajal opozicijo. Nekaj se pa kuha v Srbiji proti Obrenovičem, zlasti tudi potem, kar je Bontoux v Parizu propadel. Takó dohajajo poročila.

Ruski car je ukazal železnico potegniti od Orenburga globoko v srednjo Azijo do Tašenda. Garibaldi se zdravi zdaj v Neapolji; pravijo da je zelo slab. Kralj ga hoče obiskati.

Velika stranka v Italiji se veseli, da je Gambetta moral odstopiti.

Panamaško ožino marljivo prekopujejo. Načrt za tak prekop so bili napravili že za Filipa II, pa ga ni hotel on odobriti.

Gambetta ni mogel prodreti s svojim predlogom, da bi se po listih glasovalo; zato je odstopil. Mnogi menijo, da je njegov odstop nesreča za Francijo; telaziijo se pa, da pride zopet kmalu na krmilo. Njegovo mesto je prevzel Freycinet, fin. min. je postal Say, naučni minister pa Ferry. Mnogo upajo od novega ministerstva, ker imajo te tri može za izvedene, previdne, pa možate. Gambetta je obetal, da jim ne bo delal sitnosti. To je da ne, kjer ne bo mogel.

Domače stvari.

Vabilo. Poddružnica slov. čitalnice v Gorici, upravi v soboto dne 11. februarija „Veselico“ v dvorani restavracije „All' Europa“ na Travniku. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Veselica se bode vršila z vojaško godbo. petjem, srečkanjem in plesom. Za srečkanje sta odločena dva dobitka. I. podoba cesarjeve družine v pozlačenem okvirju, II. podoba dr. Bleiweisa; vsaka številka stane 20 soldov. Za ples plača vsak plesalec 60 soldov. Pri petju bodo peli pevci domači in z okolice. Dvorana bo krasno okinčana in raz-

svitljena. K tej veselici so vabljeni p. n. društveniki podružnice, čitalnica in drugi rodoljubi, kateri pa bodo morali izkazati vabilo. Društveniki, ki želé vpe-
ljati k veselici kakoga prijatelja, naj se oglašé pri
gospodarniku podružnice zadnji čas dopoldne istega
dne, da ulobé vabilo, ker vstop brez vabila ni nika-
mur dovoljen. Odbor.

Goriška čitalnica imela je preteklo soboto
svojo četrto malo pustno zabavo ali prav za prav
plesni venec. Tudi ta zabava je bila dobro obiskana;
le število krasotic je bilo nekaj nižje; pa plesalo se
je toliko laže, ker ni bilo take gneče, kot poprej. Na-
plesalci so pa zopet eno ali drugo uganili. Ta večer
se je mnogo govorilo o besedi, katero namerava naša
čitalnica prirediti „Narodnemu domu“ v Ljubljani na
korist. Ta misel nas je vse jako navdušila — in za-
kaj bi pa ne? Obuditev našega starega, nam edino
plodonosnega programa, mora gotovo vsakega pravega
narodnjaka navduševati. Narodni dom bo takó rekoč
simbol ali vidno znamenje tega programa. Pravila
„Nar. domu“ kažejo takó plemenite namene, da mo-
rajo vsakega rodoljuba vzbuditi in razveseliti. Zato
smo pa tudi prepričani, da se bo za tako besedo na
vse strani zložno delalo, in da se bo zglebna pot ka-
zala od strani tudi Gor. čitalnice. — Pri vsem tem
se je ta večer pa tudi ena ali druga zapela, in tako
smo zopet en večer veselí v pravem narodnem krogu
preživeli. Le tako naprej! Z.

G. dopisniku iz goriške okolice v zadnji
„Soci“. Nad Vašim dopisom so mnogi nejevoljni, tudi
Slovenci, ki razmere v našem mestu poznajo. Kolikor
vidim jaz, se nam dejansko ne godé krivice v gori-
ških cerkvah, in žal mi je, da g. dopisnik ni natenko
določil oseb, cerkev ali razmer, kjer bi bilo lahko
boljše tudi za nas vrejeno; ne dal bi bil povoda sum-
ničenju, ki utegne tu pa tam nastati, tudi kjer ni
opravičeno. Izvedenec.

Dostavek uredništva. Mi smo dopis sprejeli, ker
je v obče govoril in ni določeval oseb ali krajev, ka-
tere je morda želel grajati. Po takem je vsako sum-
ničenje krivično, ker posameznik ni bil nobeden grajan.
Morda utegne res takó biti, da se nam ravno zdaj
krivica prevelika ne godi na to stran. Javni razgovori
pa imajo namen, stvari že naprej razpravljati, tedaj
pomagati, da se škoda in nevarnost zapreči v
budućnosti. Naš list noče nikogar žaliti, pač
pa hoče stražiti, da se nam krivice ne zgoré ali pa
da se odstranijo. Sicer pa moramo tudi „izvedence“
grajati, da nam stvari ne pojasnijo takrat, ko nastane
obče mramranje. Oglasite se!

Bolnišnico začasno za ranjene vojake iz
Dalmacije in Hercegovine je zaukazalo v Gorici na-
praviti trž. vojaško zapovedništvo.

Bolnišnico za one, ki zbolé na osepnicah, je
najelo goriško mesto v hiši Candutti-jevi za Gradom.
Plačevali bodo bolniki, ako niso v mestu doma, po
1 gl. 50 kr. na dan. Stregle bodo bolnikom usmilje-
ne sestre.

Na Travniku, starem našem trgu v Gorici, se
je začelo s 1. febr. zopet žito prodajati, kot nekdanj.
Žitni trg je bil namreč nekaj let preložen na „Pla-
cuto“. Po takem bodo Lahji po stari navadi zopet me-
rili turšico („sirk“) našim gorjanom.

Družba sv. Vincencija P. v Gorici imela je
v preteklem letu 1731 gl. dohodkov in 1664 gl. stroš-
kov. Največ se je izdalo pomoči za kruh, moko, meso
in hišno najemščino (1349 gl.).

„Tolminska zgodovina“, katero je spisal
prof. S. Rutar, se bo začela kmalu tiskati v Gorici.
Enako ima isti pisatelj zgotovljen rokopis: „Domov-
ninski nauk o avstrijskem Primorju“, ki je po besed-
dah „Lj. Zvona“ namenjen osobito učiteljskemu v Go-
rici in v Kopru.

Popis konj in tovarne živali se mora po
zaukazu namestništvu izvršiti tudi v Gorici do
20. febr. Ob enem se seštejejo tudi vozovi. Goriški
municipij razpošlje po mestu 6. in 7. t. m. posebno
komisijo. Pozneje se konji še posebe razdelé v po-
trebne razrede. Vse to se zdaj zgodi zaradi vojske
na jugu.

V Oslaviji pri Pevmi je pogorel hlev in ži-
vinče.

Podporno društvo so si osnovali v Romansu
rokodelci, katerim so pristopili tudi kmetje in po-
sestniki. Lahji si povsod snujejo podporna društva in
posojilnice. Posuemajmo jih!

V tolažbo oženjenim rezervistom je vojni
minister povedal v drž. zboru, da bodo dobivale pod-
poro družine takih rezervistov, ki se pokličejo v voj-
sko. Tudi se bodo klicali rajši v vojsko mlajši
in neoženjeni vojaki. S tako tolažbo bodo rezervisti
gotovo zadovoljni.

Tihotapci in kmetje. Te dni so imeli tihota-
pki prekoračiti ravno naše meje ob Idriji (Judri),
in sicer s soljo, tobakom in sladkorjem, ko zagledajo
ljudi, oblečene kot finančni stražniki, vržejo brž bla-

go od sebe in pobegnejo. Ti preoblečenci so bili
kmetje Čoprski, ki so hoteli obogateti s prepovedano
robo. Ali c. k. financa je prišla na sled t čkom, ki
so zdaj zaprti v Krminski temni kletki.

Kanalska veteranska podružnica priredi
velik ples dne 4. febr. v g. Segalla-ovi dvorani. —
Godba veteranska iz Kojsega. Začetek ob 7. uri zve-
čer. — Vstopnina 1 gl. — Veterani so prosti. —
Radodarnosti se ne stavijo meje.

Tominska veteranska podružnica prire-
di velik ples dne 11. febr. v dvorani „pri pošti“. Za-
četek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 1 gl. — Gospe i
gospice so proste. Ker je čisti dohodek namenjen u-
bogim veteranom, se ne stavijo meje radodarnosti.

Novo osnovano bralno društvo na Colu
pri Vipavi priredi 5. febr. otvorjenju z veselico. G.
župnik Jan. Bevc je predsednik.

Državnozborska volitev v Trstu. Za eno
izpraznjeno mesto po odpovedi dr. Rablna so se v-
sak dan novi kandidati oglašali in presojevali. Ka-
zalo se je od začetka, da edinstvo bo težko doseči; to
v Trstu ni nikakor čudo za onega, ki pozna nasprotne
vetrove, ki pihajo v tem mestu. Še čudneje pa
je, da je izid volitve pokazal kropko edinstvo. Do-
bil je namreč izmed 986 glasov, katerih je bilo pa
redno oddanih samo 947, g. Jos. Burgstaller.
615 glasov. Dr. Benigherju so oddali 318 glasov
Drugi ne pridejo v poštev, ker pet mož je vlovilo
vsak po 1, 2 po 4 glasove! Slovenci so glasovali
za Burgstallerja, in kakor smo slišali od dobro po-
dučene strani, je izvolitev tega kandidata najbolj po
godu tudi Slovoncem.

Zanašati se je, da jim bo pravičen, kakor se
je, že v prejšnjih časih za njo potegoval. Nekaj pa
ostane pri tej volitvi nejasnega, če ne skrivnega; naj
bi to bilo znamenje preobrata na boljše od katere
si bodi strani v Trstu. Več pri tej priliki ne izro-
čemo.

T Trstu je bila te dni glediščna igralka Sara
Bernhardt. Ta je hodila po Ameriki in poslednje
mesece po Evropi od mesta do mesta. Veliko slave
si je pridobila, pa še več denarja, ker jo judovski
listi povzdigujejo čez vso mero, zato ker semitskega
rodu, v Franciji doma.

Bralno društvo na Opčinah priredi v soboto dne
4. febr. veselico s tem sporedom: 1. Zajec. „Bože živi“,
poje moški zbor. 2. Preširen. „Železna cesta“, dvo-
govor. 3. Stos. „Na ples“, poje moški zbor. 4. Belly-
Eržen. „Stempihar mlajši“, gluma v enem dejanju, i-
grajo domači diletantje. 5. Leban. „Sladka kislica“,
humoristična polka, poje moški zbor. 6. „Ples“ pri plesu
in med posameznimi točkami svira septet iz orkestra
vojaškega pešpolka „Nadvojvoda Albrecht“. — Vstop-
nina za neude: k besedi 20 kr. za osebo — k plusu
80 kr. za moške. Začetek ob 7. uri zvečer.

Iz Livka nam pišejo: Da v Gradnem cvetice
cvetó, to ni čudo. 18. jan. smo tukaj pri nas dobili
šopek cvetlic belih, rudačih, višnjevih in rumenih.
Tukaj pri nas, ki dobimo prvi in zadnji sneg! Letos
pa naš Matajur takó toplo solnce ogreva, da se vidi
že mnogo spomladanskih zelišč. Radovedni pričakuje-
mo, kaj nam prinese prihodnjost.

V Tržiču na Kranjskem sta zvečer dva kovača za-
kurila železno peč z ogljem, a sta dušek prekmalu
zaprla. Strupen dim ju je zadušil.

„Narodnega doma“ občni zbor bo 5. febr. ob
10. uri dop.

Škof Dobrila je še na smrtni postelji določil
8000 gl. za dve ustanovi ubogim dijakom iz Istre;
večino svojega premoženja 40.000 gl. je posvetil pa
v življenji za malo semenišče, katero utegne oživeti
vsak čas brez zaprek. —

Temu velikemu dobrotniku in podporniku ubo-
gega naroda so rodoljubi sklenili v spomin kovati
svetinje z njegovo podobo in primernim napisom.
Svetinji bosti dve, ena srebrna in ena medena, prva
bo stala 10, druga pa 2 gl. Čisti dohodek iz teh
svetinj se izroči potem „bratovščini hrvatskih ljudih
u Istri“. Na svetinje, ki bodo shranjene v zatvoru
(etuis), se bo treba naročiti naprej.

† **G. A. Jugovic**, župnik v Borovnici, je umrl
77 let star. Bil je zlatomašnik, odbornik „ljubl. če-
belarskega društva“, pa pravi poštenjak.

Banki „Slaviji“ pristopilo je v vseh zavarov-
alnih oddelkih v mesecih september, oktober in no-
vember 1881. leta 13445 členov, ki so zavarovali ka-
pital 16.330.307 gl. 92 kr. ter za to vplačali zava-
rovalnine in pristojbin 443.860 gl. 82 kr. Za povra-
čila škod izplačalo se je v tej dobi 900.299 gl. 95 kr.

Od bankinih fondov bilo je v tem času vložnih
228.241 gl. 31 kr. v češko-moravskih posojilnicah;
686.765 gl. 49 kr. pa izposojenih na zemljišča. —
Denarni promet znašal je pri glavnej blagajnici v
Pragi 2.930.750 gl. 42 kr. in sicer bilo je 1.165.751
gl. 04 kr. dohodkov, 1.164.999 gl. 39 kr. pa stroškov.

V Gradcu osnovalo se je novo društvo „slo-

vanska čitalnica.“ Dobro in potrebno v hudó
germanskem mestu!

Kuga med rake krške je prišla takó silo-
vita, da se je bati, da poginejo popolnem. Krški
raki so sloveli kot najboljši po celem svetu.

Brencelj je prvokrat letos prišel iz Ljubljane.
Ima več za Slovence imenitnih podob. Tudi Veste-
neck je dobro označen iz poslednje pravde na Du-
naji. Krišpin Krišpovič pa zlasti slovenske politične
časnike biča, ker lo preradi rabijo tuje izraze za po-
litične razgovore. — Zares: enkrat smo puristi čez vso
mero, drug krat pa posnemamo Nemce, ki morajo
imeti v vsakem stavku kopico tujih, zlasti tudi latin-
skih besed in izrazov. Krišpovič pa jo je zdaj prav
zakrišpal.

Mir se dobro širi; tiskal se je zadnjič v 1200
številkah. Koroški nemški listi se jezé nad tem, že
vedó, zakaj.

Delo sv. Cirila i Metoda. V spomin 5. ju-
lija 1881, z ozirom na današnje razmere. Spisal Ja-
romir Volkov. Založil pisatelj, tiskal I. Huala v Tra-
tu. Takó sé bere na čelu 88 stranih debele, prav čed-
no tiskane knjižice, ki je ravno kar izšla, in je v
odlomkih že prej izhajala v „Edinosti“. Knjižica kaj
lepo popisuje življenje sv. slovanskih apostolov Cirila
in Metoda in kaže na mnogo strani, kako se nam je
obrašati, slovanski duh v sebi vzbujevati, v obče kakó
častiti dejansko prve utemeljitelje slovanske književ-
nosti. Ta knjižica je prav pripravna, da se v vsem
podučimo, česar nam je treba vedeti o svetih možeh.
Poznati ju moramo, ako ju hočemo prav častiti, in to
hrepnenje mora imeti v prvi vrsti naša šolska in
tudi vsa druga mladina. Mladini knjižico najprej pri-
poročamo, da jo sama prebira, potem pa staršem in
družini ponavlja, da jo bo vsaka slovenska duša po
obsegu dobro vtisnila v srce. Po knjižici bo treba
naglo seči, ker je ni v velikem številu tiskane. Dobi-
va pa se zdaj tudi v Gorici pri knjigarji g. Wokula-
tu po 45 kr.

PRAVILA društva „NARODNI DOM“ v Ljubljani.

Namen društva.

§. 1. Društvo „Narodni dom“ ima namen sozi-
dati in vzdrževati narodni dom v Ljubljani. S tem
hoče društvo vsem narodnim društvom ljubljanskim,
ki se z umetnostjo, znanstvom pečajo, ali k družbin-
ske zabavi služijo, stalno in lepo domačijo napraviti
in na tak način narodno omiko in zabavo pospešiti.
— Sedež društva je v Ljubljani.

Udje.

§. 2. Udje tega društva so: društveniki in ča-
stni člani. Društvenike sprejema upravni odbor, ča-
stne člene imenuje občni zbor. Če upravni odbor ko-
mu sprejem mej društvenike odbije, treba mu ni na-
vesti odbitja vzrokov. Vsak društvenik je zavezan pri
svojem vstopu 200 gl. kot deležni znesek v društve-
no blagajnico vplačati. Pri tem mu je na voljo dano,
celo svoto takoj vplačati, ali pa samo 25%; gledé
ostalih 75% pa se ima pravomočno zavezati, da jih
bode v treh poluletnih obrokih vplačal. Častnimi člani
imenuje občni zbor osebe, ki so si velike zasluge za
vstanovljenje ali vzdrževanje narodnega doma ali sploh
tega podvzetja pridobili.

§. 3. Podpiratelj je, kdor društvu enkrat za vse-
lej (tudi v obrokih) zneske ne pod 50 kr. daruje;
vstanovnik pa je, kdor društvu čisto gl. ali več en-
jedenkrat daruje.

Pravice in dolžnosti udov, podpirateljev in ustanovnikov.

§. 4. Udje imajo aktivno in pasivno volilno pra-
vico v občnem zboru.

Društveniki vplačajo v društveno blagajnico de-
ležni znesek od 200 gl. ter imajo pravico, da se jim
ta delež sukcesivno povrne. Društvo jim plača vsako
leto za obresti 3% in za amortizacijo kapitala 2%.

Ce društveniki izplače zapadlih obrestij jedne-
ga leta ali dvehletnih amortizacijskih obrestij zahte-
vali niso, zapadejo dotični neizplačani zneski društvu
v korist. Društveniki se podvržejo temu amortizacij-
skemu načrtu in se odpovedo pravici, vplačani delež
po drugej poti iztirjati. Društvenik, ki ni vplačal ce-
lega deleža, izgubi pravico, vplačano svoto nazaj-tir-
jati, če v določenem času ne plača ostalega svojega
deleža. V tem slučaju zapade vplačani znesek v ko-
rist društva. Vsak delež da temu, ki ga ima, glas v
občnem zboru; društvenik, ki ima več deležev, ima
toliko glasov, kolikor ima deležev, nikdo pa nima več
deležev kot pet.

§. 5. Imena podpirateljev se priobčijo v vsako-
letnem sklepnem računu; imena ustanovnikov pa se
vpišejo v častno knjigo in se zaznamvajo na sposob-
nem mestu v „Narodnem domu“.

Kedaj smejo društveniki iz društva izstopiti.

§. 6. Vsakemu društveniku je na prosto voljo
dano, iz društva izstopiti, če se vsem pravicam proti
društvu odpove, in sicer odločno tudi pravici do svo-
jega deleža. Tudi sme društvenik izstopiti, če upravni

odbor njegov delež kupi. Nikdar pa društvo k nakupu deležev prisiliti ne sme. Društvenik, ki hoče svoj delež prodati, ga mora poprej upravnemu odboru ponuditi. Če ga odbor neče kupiti, sme ga društvenik drugam prodati. Kupec pa mora imeti take lastnosti, da ga upravni odbor med društvenike sprejeti more. Društvenik, ki se ne vede po teh določbah, izgubi vse pravice proti društvu in do svojega deleža, ki društvu pripade.

Občni zbor.

§. 7. Vsako leto v mesecu marcu se snide občni zbor. Dan naznaniti upravni odbor po „Slovenskem Narodu“. Upravni odbor skliče tudi izredni občni zbor, kadar se ma to potrebno zli. Sklicati pa ga mora, če deset društvenikov to pisмено zahteva in vzroke in dnevi red naznaniti. Sklicati ga mora tudi tedaj, če to pregledovalni odsek zahteva. Sklepeca je občni zbor, če je tretjina opravičenih glasov navzoča; večina navzočih glasov odločuje glede sklepov. Če bi občni zbor sklepati ne mogel, skliče ga upravni odbor v novič čez 14 dni; — tedaj pa je občni zbor brez ozira na navzočnost glasov sklepčen. Njemu predseduje društveni predsednik ali njegov namestnik.

§. 8. Občni zbor ima te-le pravice: 1. voli upravni odbor in predsednika; 2. odobrava letne račune, bilanco in nasvete za razdelitev dobička; 3. odobrava nakup zemljišča in sozidanje poslopij; 4. spreminja pravila; 5. voli pregledovalni odsek; 6. sklepa o razidu društva; 7. pretresuje, oziroma sklepa o predlogih, po društvenikih stavljenih.

Upravni odbor.

§. 9. Upravni odbor sestavljen je iz 12 udov in predsednika; redni občni zbor voli vsako leto upravni odbor z absolutno večino. — Upravni odbor voli iz svoje srede z isto večino predsednikovega namestnika.

§. 10. Upravni odbor voli tajnika in blagajnika iz svojih udov in določuje o vsem, kar ne spada v delokrog občnega zbora.

§. 11. Sklepčen je upravni odbor, če je 6 odbornikov in predsednik ali njegov namestnik zavzočnih. Predsedništvo.

§. 12. Predsednik (ali njegov namestnik) zastopa društvo pred sodnijo in drugod. Pravomočna pisma podpisuje predsednik ali njegov namestnik in dva odbornika.

Pregledovalni odsek.

§. 13. Občni zbor voli v pregledovalni odsek 5 društvenikov, in ti volijo iz svoje srede predsednika.

§. 14. Pregledovalni odsek nadzoruje opravilstvo društva v vsih strokah uprave. On se sme podučevati o stanju društvenih zadev, društvene knjige in pisna, kadar ga je volja, pregledovati in društveno blagajnico preiskovati. On ima letne račune, bilanco in nasvete o razdelitvi dobička pretresovati ter o tem vsako leto občnemu zboru poročevati. Pregledovalni odsek ima sklicati izredni občni zbor, če je to društvu v korist.

Posebne določbe.

§. 15. Potem ko je društvo vstanovljeno in so pravila od vlade potrjena, bo društvo primerno zemljišče v Ljubljani nakupilo in začelo zidati „Narodni dom“. Da se ta namen izpelje, bode društvo potrebni kapital od društvenikov sprejelo. Iskalo pridobiti si vstanovnikov in podpirateljev ter bode finančne oporacije osnovalo. Društvo bo z varčno upravo skrbelo, da se dolгови poplačajo, da se društvenikom vplačani deleži z obrestni vred v smislu pravil povrnejo. Radi tega se bode „Narodni dom“ narodnim društvom v najem dal in vse društveno imetje v ta namen obrnilo, ne da bi drugoga dobička iskalo.

§. 16. Če so vsi dolгови poplačani, in deleži poplunoma amortizirani, se društvo razide in vse društveno imetje postane lastnina Matice Slovenske v Ljubljani pod temi pogoji: 1. da narodni dom ne bo nikoli svojemu v teh pravih izrečenemu namenu odtegnen; 2. da se ne sme narodni dom prodati ali obremeniti. Te dolžnosti se imajo pri prepisu vkajžiti; 3. da Matica Slovenska polovico dohodkov za se obrne, drugo polovico pa za to, da napravi ustanove za narodne dijake, umetnike in pisatelje.

§. 17. Ako bi se društvo razšlo, predno dovrši svojo nalogo (kar občni zbor z dvema tretjinama navzočih društvenikov skleniti more), pripade to, kar po doplačanih dolgovih in delžih premoženja še ostane, brez vsih pogojev Matici Slovenski v Ljubljani.

Izbrano sodništvo.

§. 18. Vse iz društvenih razmer izviraajoče prepire brez priziva rešnje izbrano sodništvo, katero obstoji iz dveh sodnikov in predsednika. Tista stranka, katero zahteva razsodbo prepira po izbranem sodništvu, ima ob jednom imenovati jejnega sodnika izmed društvenikov in to naznaniti nasprotniku, kateri ima voliti drugega sodnika izmed društvenikov. Ako tega najdalje v 14. dneih ne stori, imenuje prva stranka še tudi drugega sodnika. Sodnika volita predsednika, in če se ne moreta pri volitvi zediniti, odloči žreb med predloženima. Sodništvo odločuje po večini glasov.

Dež. vlada za kranjsko je ta pravila potrdila dne 5. jan. 1882.

Odprto pismo g. Al. Baderju v Gorici.

Že v tretje leto sem poslal v Vašo štacuno po voščene sveče, a dosledno ste cerkovníka surovo zavrnili: v Doruberg ne dam sveč, idite po nje v Ljubljano. Včeraj, 30. t. m. se je cerkovník, po stari zavrnitvi, poslužil Vam pristojne zvijače, ter se vrnil, sopet prosivši sveče za cerkev v Zalovšče. Tako mi je cerkovník moj danes donesel dvoje sort sveč, kakor pobotnica priča, t. j. sveče iz čelbnege voska in compimento, ob enim tudi darovane druge sveče po g. Golju, ki so pa vidno temnejše, tako da imam troje sort sveč za blagoslovljenje in rabo.—

Nadalje ste Vaš nekerščanski terorizem s tem na svečnik stavili, da ste istemu cerkovníku nalogo dali, č. g. župa. v Pevcaični poročiti: da niste hoteli za prihodnjo svečanost voska Gradiskutarjem oddati, akoravno so ubogi ljudje pomizno s pritožbo terkali od dekana do Ordinarijata.

S tem postopanjem torej sami pričate, da z Vašimi klečeplaznimi povabili lahkoverna cerkv. starašinstva za nos vodite.

V Dorubergu, 31. januarja 1882.

F. KRAMER župnik.

Zahvala.

Odhajaje v Gorico izrekam odkritosrčno zahvalo častiti duhovščini, slavnim županstvom kakor tudi spoštovanim prebivalcem celega Tolminskega okraja za zaupanje, ki so mi ga skazovali za čas mojega nad 6 letnega službovanja v Tolminu, zagotavlja je jih, da mi ostanejo vedno v dobrem spominu.

V Tolminu, 1. februarja 1882.

M. dr. BABAROVIC,
c. kr. okrajni zdravnik.

Atzgerdorfsko cesarsko biserno pšeno (ječmen) ima že povsod predobro ime kot zdrav in izvrsten živeč; iz tega napravljena slinasta juha je najboljšega okusa in kaj dobra in zdrava za želodec in spodnji del telesa, kedar se kdo prehladi in oslabi, kar so imenitni zdravniki pripoznali.

Naš cesarski biserni ječmen se dobiva na prodaj samo v kartonih po 500 gramov, z zgornjim varstvenim znamenjem, in sicer pri dolžnjih firmah

K. k. pr. Atzgerdorfer Röllgerstenfabrik.
Brüder Hirschfeld & Comp. in Wien.

Zaloga v Gorici: Jožef Bresausig, Mat. Cusmin, Jak. Marizza, Dom. Nardini, Jan. Persa.

Štacuna z nurnbersko drobnino in semenom.

Anton Potatzky,

v Gorici, v Raštelu št. 7 nasproti c. kr. loteriji.

Za bližnjo spomlad priporoča dobro preskrbljeno zalogo izvrstnih vrtnih in zeliščnih semen. Ob enem si dovoljuje prevdano opozoriti, da je s 1. decembrom 1880 svojo štacuno preložil v Raštel št. 7 nasproti c. kr. loteriji, in da ima svojo zalogo izključno in samo ondi, in da so vsi njegovi zaboji in zavitki napisani s celo njegovo firmo, na kar naj se posebno dobro gleda.

Priporoča tudi galantarijsko blago in drugo drobnjav, kakor tudi bambažasto in laneno prejo za šiv, potem otročje igrače in vse orodje in priprave, ki so potrebne krojačem in čevljarjem itd. Vse to ima na velik izbor in prav po nizkih cenah.

Naznanjam vljudno p. n. občinstvu, da sem v Tolminu v lastni hiši odprl svojo odvetniško pisarnico.

V Tolminu, 25. jan. 1882.

Dr. Robert Miani.

Božjast ozdravlja pisмено specialni zdravnik **dr. Killisch** v Draždanih (Dresden, Sachsen) Za velike vspehe (8000) velike medalje znant. društ. v Parizu.

Čudovite kapljice

Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrudovratije želodčne bolesi. Prav izvrstno vstrezajo zoper hemorojde, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glištam, pri ženskih mesečnih nadležnostih, zoper beli tok, božjast, zoper sreopok ter čistijo pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbe in pošiljatve pa edino v lekarnici **Cristofoletti v Gorici**, v Trstu v lekarni **C. Zanetti in G. B. Rovis**. Ena steklenica stane 30 novcev.

Jeden milijon

kotiljon-ordnov, fini zlato-briljantni ordni, 100 kosov za 80 kr., gold. 1,

1.50, 2; zelo fini briljantni in komični ordni, 100 kosov za gld. 4, 5, 6; zelo fini ženski crépe-ordni, gld. 4, 5, 6, 8, 10, dalje gld. 12.50, 15 do 20 kosov 100. **Plesni programi**, prosti, 100 kosov gld. 2, elegantnejši gld. 3, zelo fini gld. 8. **Zametne maske**, 10, 15, 20 kr., atlas 40, 50 do 75 kr., **norske kapice**, sortirane, 10 kosov, št. 1 60 kr., št. 2 gld. 1, št. 3 gld. 1.50, št. 4 gld. 2, št. 5 gld. 3, in envelope, 25 kosov, gl. 1.50, 2, 2.50 fini gl. 5. **Norska znamenja**, 10 kosov, gld. 1, 2 do 5. **Nosovi**, 1 kos 6, 8, 10, 15 do 30 kr. **Odborniška znamenja**, bel ali barvan atlas, 20 do 30 kr. **Kotiljonski lampijoni** s svečami in palicami, 12 kosov gld. 2.40. **Kotiljonski cvetlični šopki**, zelo elegantni, 25 kosov gl. 1.25, 1.75, 2.50. **Kotiljonske ture** v 150 vrstah, 1 tura 30, 50, 75 kr., gl. 1, 1.50 in 2.50, zelo fine olupševalne ture gld. 4, 4 5, 9. **Zakeljna tura** gld. 1.20, 1.80. **Sladkorno-klobučna tura**, nočno-strazarska tura gld. 2.25, nove papageno turo gl. 1.80. **Promikajoče** so karte gld. 2.80. **Bobnarska tura** za 12 parov, gld. 2.50.

Kotiljonskih ordnov sortimenti, vsak s finim creppom in brilj. ordnom,

1 sortiment, 50 kosov, to — loto lo

Št. 0 I. II. III. IV. V. VI. VII. VIII. IX. X.
gl. 1, 1.50, 2, 2.50, 3, 4, 5, 6.50, 7.50, 10, 15

Ordni od kovin, posrebreni, pozlačeni, 50 kosov sortiranih: gld. 1, 2 do 4; fini veliki križci. **Malteški ordni** z verzicami, 50 kosov, gl. 6, 8, 10, 15 in 17.

Velika juka-tombola,

obstoječa iz 77 kosov raznih stvari, mej temi efekti, glavni in postranski dobinki, vkup gld. 10, z zabojem gld. 10.60. **Pahaljice**, parfim, kravat, lepoticje itd. v zalogi. **Snežene kepe** za bombardiranje v plesno dvorano — vse pleše potem mej snežinkami, 12 kosov malih 50 kr., velikih gld. 1. **Jedna partija živalskih mask**, naglavnice, karikature, politične osebnosti, 10 kosov sortiranih gld. 1, 1.50, 2; dalje gld. 2.50, 3, 4 in više.

Jedino le pri: **EDUARD WITTE**, Wien, Kärntnerstrasse 59. Tel. naslov: Witte, Wien, Kärntnerstrasse. Pošilja se proti posnemu povzetju. Cenilniki o turah, jukanih rešeh itd; se dobé zastoj.

Bergerjevo medicinsko MILO IZ SMOLE (THEERSEIFE).

Priporočeno po medic. strokovnjakih, rabi se skoro v vseh evropskih državah s sijajnim vspehom proti vsakovrstni nečistosti na polti,

posebno proti kroničnim in luskinastim lišajem, hlastam, nalezljivim hlastam, proti rudečemu nosu, ozebljimi, potenju nog, prihljaju na glavi in bradi. — **Berherjevo milo iz smole** ima 400% smole iz lesa, in se bistveno razločuje od vseh drugih smol, ki se prodajajo. — Da se prekanjanju izogneš, zahtevaj določno **Bergerjevo milo in smole** in glej na znani zavitek. V dolgih in hudih poltnih bolednih nabli se vspehom na mesta mila iz smole Bergerjevo med **smolnato-žvepleno milo**; kdor hotel imeti rajši to, naj zahteva edino **Bergerjevo smolnato žvepleno milo**, ker rumanja ponarejanja so brezvspešni izdelki. — **Kot neostro milo iz smole** za odstranjenje nečistostij na polti, zoper lisasto na polti in glavi otrok, kakor kot neprekosljivo kosmetično milo za vmiivanje in kopanje za vsakdanje rabo rabi: **Bergerjevo glicerina milo iz smole**, ki ima 35% glicerine in je fino parfumano.

Cena za komad vsake vrste 35 kr. z brosuru vred. **Glavni razpošiljavce:** lekarnar **G. Hell v Opavnu**. **Glavna zaloga za Gorico** pri gg. lekarnarji **F. Cristofoletti (Zanetti) in A. Franzoni**.